

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Черкаської області** щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2022 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Черкаської області в II кварталі 2022 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Черкаської області у II кварталі 2022 року свідчать, що на тлі війни респонденти очікують **скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та негативно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств** у наступні 12 місяців. Прогнозується подальше зростання цін. Очікування щодо девальвації національної валюти залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **скорочення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 50.0% (у I кварталі 2022 року – «мінус» 12.5%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 48.7%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, які очікують, що зростання цін не перевищить 20.0%, становить 66.7%, у цілому по Україні – 41.8%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають воєнні дії, витрати на виробництво, ціни на світових ринках та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 77.8% респондентів (у попередньому кварталі – 78.6%), у цілому по Україні – 88.9%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – «мінус» 11.1% (у попередньому кварталі – 0.0%) (таблиця), у цілому по Україні – «мінус» 17.1%;
- **зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – «мінус» 27.8% (у I кварталі 2022 року – 0.0%). Водночас респонденти очікують, що обсяги реалізації продукції на **зовнішньому ринку збільшаться:** баланс відповідей – 16.7% (у попередньому кварталі – «мінус» 42.9%) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 19.0% та «мінус» 25.0% відповідно;
- **зменшення інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – «мінус» 40.0% та «мінус» 12.5% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 13.3% та «мінус» 6.3% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 37.2% та «мінус» 34.7% відповідно (таблиця);
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 5.6% (у I кварталі 2022 року – 13.3%) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 29.0%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купуються, високими темпами:** баланс відповідей – 88.9% (у I кварталі 2022 року – 84.2%). Водночас респонденти очікували **уповільнення зростання цін на товари/послуги власного виробництва:** баланс відповідей – 38.9% (у попередньому кварталі – 50.0%) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину, матеріали та проблеми з логістикою (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції:** баланс відповідей – 61.1% (у попередньому кварталі – 68.8%). Водночас респонденти області очікують **суттєве уповільнення зростання витрат на оплату праці одного найманого працівника:** баланс відповідей 22.2% (у I кварталі 2022 року – 56.3%) (графіки 4, 6).

Основними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, високі ціни на сировину та матеріали, а також ціни на енергоносії та недостатній попит (графік 5).

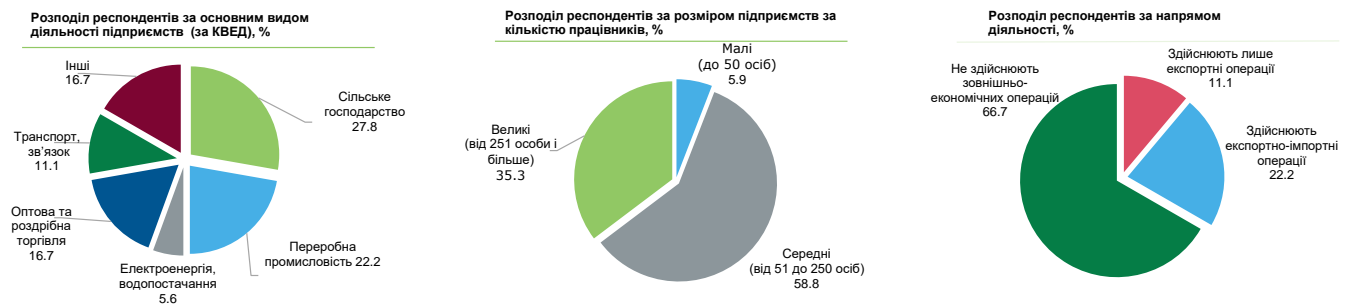
Очікування підприємств щодо потреб у позикових коштах найближчим часом залишаться без змін (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам виключно в національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом не змінилися (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають надмірні вимоги до застави, невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання, занадто складна процедура оформлення документів та наявність інших джерел фінансування (вплив усіх зазначених чинників посилюється порівняно з попереднім опитуванням) (графік 10).

83.3% респондентів зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках** (у цілому по Україні – 93.5%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

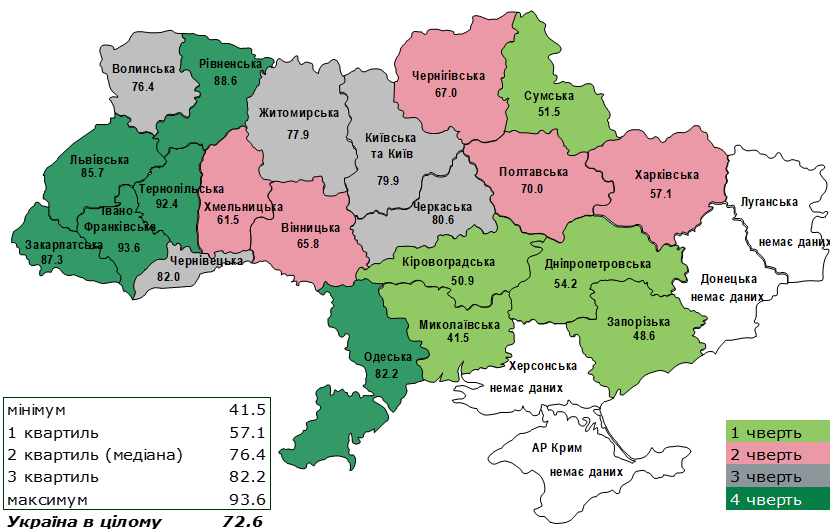
- **поточний фінансово-економічний стан поганий:** баланс відповідей – «мінус» 5.6% (у I кварталі 2022 року – «мінус» 12.5%). У цілому по Україні – «мінус» 28.8%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нормальний:** баланс відповідей – 0.0% (як у I кварталі 2022 року);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване збільшення попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 22.2% (у попередньому кварталі – 0.0%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 04–30 травня 2022 року;
- опитано всього 18 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

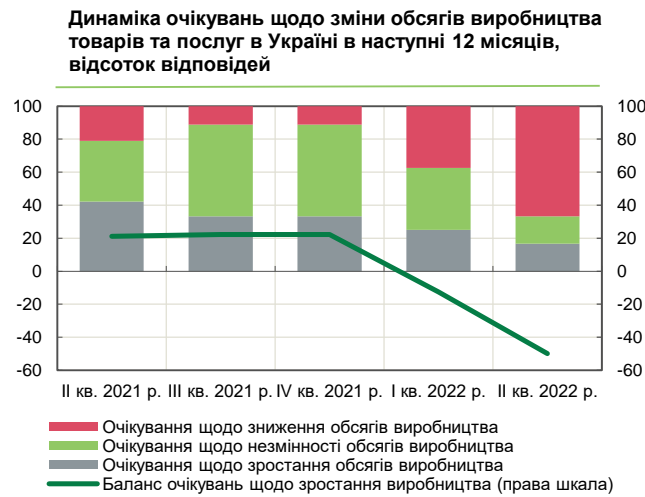
*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Черкаської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2021 р.	III кв. 2021 р.	IV кв. 2021 р.	I кв. 2022 р.	II кв. 2022 р.
фінансово-економічного стану	31.3	25.0	10.5	0.0	-11.1
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	26.3	38.9	31.6	0.0	-27.8
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	21.4	40.0	29.4	-13.3	-40.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	25.0	33.3	50.0	-6.3	-12.5
кількості працівників	11.1	0.0	0.0	-13.3	-5.6

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

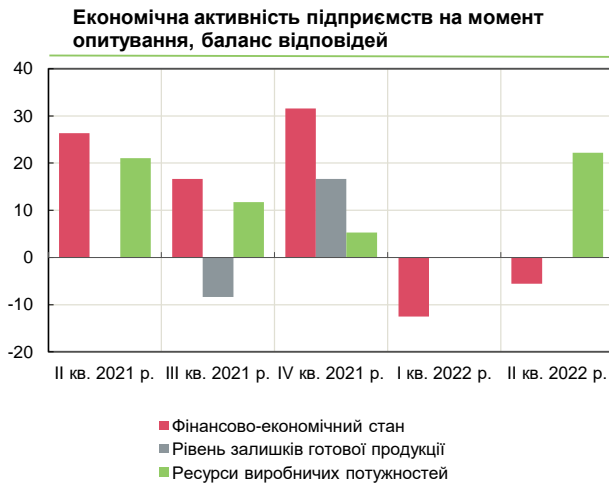
Графік 1

Графік 2

Графік 3

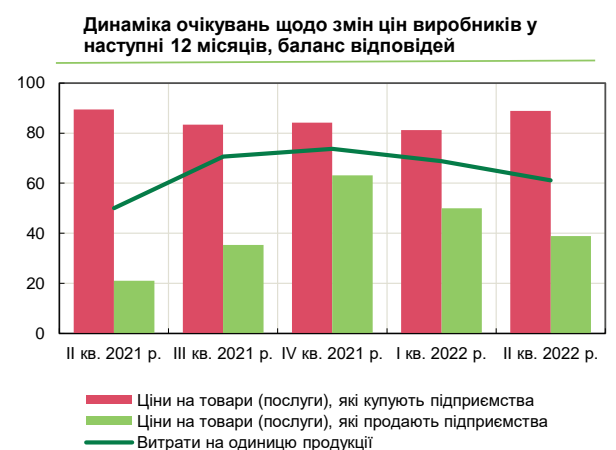
Графік 4

Графік 5

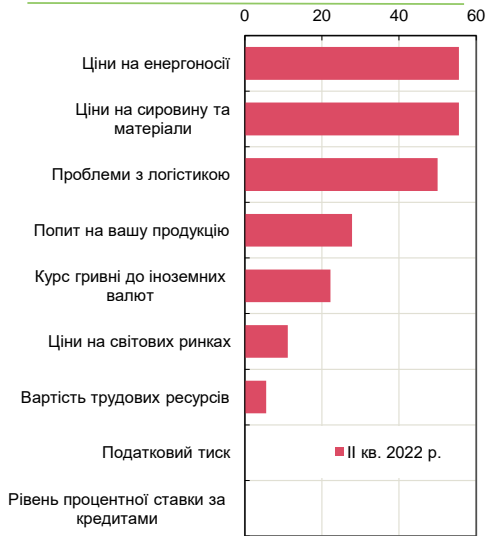
Графік 6

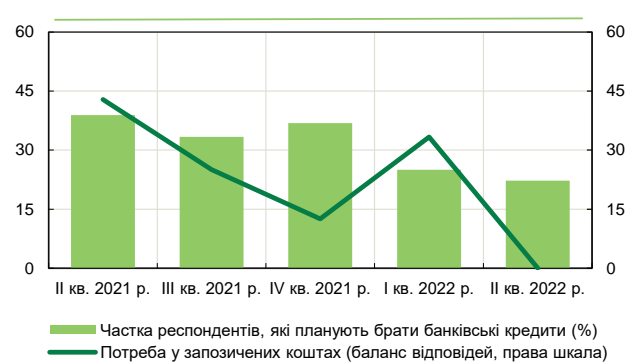
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

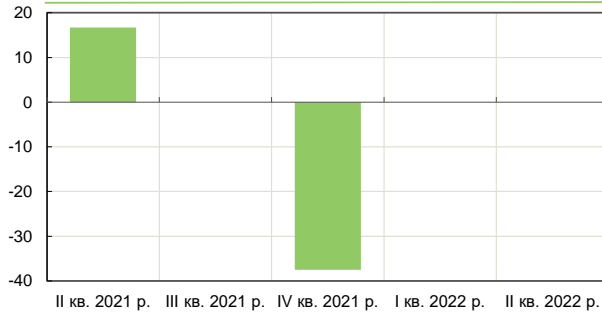
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

